

Doç. Dr. Kemal Memişoğlu: Hekimin çalışma ortamını düzeltecek her girişim zamanla memnuniyeti artırır

SD

Anayasa paketi yorgunu TBMM'nin önündeki tasarılarından biri de Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı. Tasarı, kamu hastanelerinde taşları yerinden oynatacak gibi görünüyor. Tasarıya karşı olanların iddialarına göre işine son verilecek 10 bin yöneticiden biri de Fatih Sultan Mehmet Eğitim Araştırma Hastanesi Başhekimi Doç. Dr. Kemal Memişoğlu. Dr. Memişoğlu ile tasarımı konuştuk.

Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı sağlık sistemimize ne getirecek?

Hastanelerin fonksiyonlarına, yapılarına, sunduğu hizmet kalitesine ve gelirlerine

göre sınıflandırılması hastanelerin sağlık sistemindeki rollerini ve yerlerini belirleyecek, sonuçta hasta ve gelir paylaşımında buna göre pay alacaklardır. Sınıflama sonucunda hastaneler arasında rekabet oluşacağı gibi daha iyiye yönelmeye de teşvik sağlanacaktır.

Bu tasarı sizce sağlıkta "özelleştirme"ymi, "özerkleştirme"yi mi neden olacak?

Öncelikle özerkleştirmeye sebep olacaktır ancak özelleştirmeye doğru da ucu açık gibi görülmektedir. Belirtmek gerekir ki; hizmeti iyi sunmayan hastaneler standartlarını iyileştirmeye zorunlu kılınmaktadır. Taslak kanunda, halen daha merkezîyetçi yapıyı değiştirmeme ibareleri mevcut bence biraz daha bağımsız yapılar oluşturulmalı.

Tasarı, bir anlamda kamu hastanelerinin Bakanlık yerine Bakanlığa bağlı birlikler tarafından yönetilmesini öngörüyor. Bu durumu, kamu sağlık sistemimizin federatif bir yapıya kavuşturulmak istendiği şeklinde yorumlamak da mümkün mü?

Kanun tasarısının amacı her ne kadar federatif bir yapı getirmeye de bazı maddeleriyle yine de bana göre hizmetin sunumunda merkezin etkinliği yeterli kadar azaltılmamış. Özellikle personel atamalarının ve kadrolarının merkezden tahsisi, mali yapının merkezce onaylanıyor olması ve kamu ihale kanununa dâhil olması, kendi kendine yönetimi yeterli kılabilceği konusunda şüpheler uyandırmakta. Hâlbuki kanunun başında hedeflere ulaşamayan birlik veya

hastanenin yönetiminin değişmesi öngörülmüş. Yani merkezi otorite sonuçlara göre karar verme yetisini eline almış. Hal böyleyken daha bağımsız bir yapılanma oluşturulabilir.

Türk Tabipleri Birliği ve sağlık sendikaları; yasa tasarısının kamu hastanelerini kâr güden kurumlar haline dönüştüreceğini, vatandaşın ödeyeceği paranın artacağını, sözleşmeli olarak işe alınan sağlıkçıların iş güvencesinin olmayacağını, düşük ücretle örgütsüz çalışmaya zorlanacaklarını iddia ediyorlar. Bu eleştirilerde haklılık payı var mı?

Kamu hastanelerinin sınıflandırılmasında, sadece mali yapı değil, verdiği hizmetin kalitesi, hasta ve çalışan memnuniyeti (ilerde belki hastalık tedavi başarı oranları) gibi birçok parametre var. Bu kâr güden yapı eleştirisini yaparken alternatif sunmak gerekiyor. Ayrıca kâr etmek başarılı hizmet sunmakla olur, eğer siz kötü bir hizmet sunarsanız sonuçta kâr edemezsiniz. Böylece insanların beklentisi olan başarılı bir sağlık sunumunu gerçekleştirebilir misiniz? Eğer koruyucu sağlık hizmetleri geliştirilirse ve sevk zinciri iyi çalıştırılabilirse, vatandaşın ödeyeceği paranın tersine azalacağı kanaatindeyim. Kaldı ki bana göre, vatandaş az da olsa yataklı tedavi kurumlarında tedavisi için bir miktar katkıda bulunmalı.

İş güvencesi konusunda; hakıyla çalışanın her zaman iş güvencesi olduğu inancındayım. İş güvencesi, "Çalışsam da işim var güvencesi" olmamalı. Örgütlenme noktasında da sağlık çalışanları bugün bir anlamda zaten örgütsüz çalışıyorlar. Örgüt denilebilecek, sağlıkçıların çoğunluğunun desteğini alacak bir örgütlenme var mı? Tabip odasına ve sendikalara, sağlık çalışanları ne kadar destek veriyor, ne kadar güveniyor bugün tartışılır.

Kamuda sağlık harcaması 2010 bütçesinde 40 milyar liraya ulaşmış görünüyor. Bu, çok yüklü bir fatura. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Aslında o kadar da yüklü bir fatura değil. Sağlık harcamamız dünya standartlarına yeni yeni yaklaşıyor. Devlet olarak da, halk olarak da, sağlığımızı yok edici malzemelere, ürünlere ve sistemlere, sağlığa harcadığımız paradan çok daha fazla para harcıyoruz. Sağlık hizmeti, koruyucu hekimlikte ve birinci basamakta ücretlendirilmemeli, sevk zinciri ile tedavi alanlarda çok az olmalı. Ama direkt üçüncü basamağa başvuruyorsa ücret alınmalı.

Tasarıdan hastane çalışanları nasıl etkilenecek?

Eski çalışanların çok fazla etkileneneğini sanmıyorum ancak yönetim pozisyonunda olanlar etkilenecektir.

Tabipler, bugünkü sistemde nasıl bir iyileştirme istiyor, bu yasa iyileştirme getirecek mi?

Hekimlerin çok büyük bir bölümü hastalarından saygı bekliyor; bu da ancak iyi hekimlik uygulamaları ve güvenilir kurumsal yapılarla olur. Hekim arkadaşlarımızın genel olarak memnuniyet-sizliği mevcut. Ancak sistem iyileşmesi üzerine olacak her düzeltme, hekim çalışma ortamını düzelterek her girişim zamanla memnuniyeti artıracaktır.

Yeni sistem hastalar için neyi vaat ediyor? Hastalar bu süreçten nasıl etkilenecek?

Rekabet unsuru oluşacağı gibi yönetim sorumluluğunun artması aynı zamanda hizmet kalitesinin ölçümü, hasta hizmetlerinin iyileşmesini doğal olarak artıracaktır. Esasında tasarının temelinde Sağlık Bakanlığı'nın stratejik planında hedeflere yönelmek amacı güdülmektedir.

Bu tasarının Sağlık Bakanlığı'nın üzerindeki yükü azaltacağı, düzenlemelere yoğunlaşabileceği yorumlarına katılıyor musunuz?

Evet katılıyorum. Bakanlık son 3-4 yılda politika oluşturma, düzenleme konularına daha çok önem vermeye başladı. Maalesef önemli bir eforunu halen daha hastanelerin yerinde çözülebilecek sorunlarıyla uğraşmakta harcamaktadır. Tabi bunun değişimi süreç alacaktır ancak benim kişisel görüşüm, bu kanunla bile merkezi bağımlılığı azaltacak radikal önlemlerin yeteri kadar oluşturulmadığı yönünde. Personel ve mali anlamda birlikler merkeze bağlı olduğu sürece bu sistemde tama yakın yetki devri olduğu söylenemez.

Tasarı, özel sektörün yıllardır dillendirdiği, "Sağlık Bakanlığı hem rakibimiz hem patronumuz. Bu durum adil değil." eleştirilerini nasıl etkiler? Bakanlık, patronluk yetkilerini biraz olsun devrediyor mu?

Bir kere şunu ifade edeyim ki, Bakanlık rakip olmaz. Bu mantığı özel sektör değiştirmeli. Bakanlık hem kamunun hem özelin imkânlarını belli kurallar içinde kullanarak tüm halkın sağlıklı olmasını temin etmekle görevli. Özel sektör bu konuda Bakanlığa haksızlık yapıyor. Emin olun, Bakanlığın kamu hastanelerinin rekabet gücünü, hizmet kalitesini

artırmaya yönelik yaptığı baskı ve uygulamalar daha yoğun. Bunun yanı sıra bizlere hasta memnuniyeti, kalite gibi hastane işletmeciliğinin gereklerini de öğretmek bürokrasinin hantal yapısıyla da uğraşarak çok büyük bir atılım yaptırmıştır. Bugün çoğu devlet hastanesi mali ve hasta hizmetleri olarak özel sektörle rekabet edebilir hale gelmiştir. Bakanlık, özel sektöre çok daha nazik ve tahammüllü yaklaşım sergilemiştir. Şunu da belirtmek gerekir ki özel sektörün bir kısmı bu yaklaşımı kötüye kullanmıştır.

"Tasarısının yasalasmasıyla, Sağlık Bakanlığı'na bağlı devlet hastanelerinde görevli 10 binin üzerinde başhekim, başhekim yardımcısı, hastane müdürü, müdür yardımcısı ve başhemşirenin değiştirilmesi gündeme gelebilecek." deniyor. Bu iddia ne derece doğru? Bu 10 bin kişi ne olacak?

Zaten yönetici pozisyonunda olanların çoğu Bakanlığın tasarrufuyla bu görevlere getirilmişlerdir. Bu kişilerin görevleri değişmeyeceği gibi bir hak kaybına uğrayacakları inancında değilim. Ancak şu olacaktır; yönetici pozisyonunda olan kişilerin üstlerine bir sekreteryaya ve yönetim kurulu gelecek.

Bu kanun aynı zamanda hastanelerin yapısını da değiştirmektedir. Yani yönetim şekliyle beraber hastanelerin iç yapısı da değişmekte; bakım hizmetleri, mali hizmetler, tıbbi hizmetler birimlerine ayrılmakta bu birimlerin yatacay yetkilendirilmeleri söz konusu olmaktadır. Bu kanunla beraber yataklı işletme yönetmeliğinin de değişmesi gerekecektir.

Sonuç olarak böyle önemli değişikliklere herkesin fikir bazında katılımının sağlanması, yapıcı eleştiri yapması, katkı sağlaması gereklidir. Siyasi veya politik düşünceleri bir yana bırakıp, "Sistemin ve insan sağlığının gelişiminde nasıl pay sahibi olurum." diye düşünmek lazım. Kötü işleyen sistemden nemalananlar hariç, sağlık sisteminin daha kaliteli ve iyi sunulması herkesin işini yarayacaktır. Hey şeyin başı sağlık, her uygulamanın başlaması da bir niyettir. Niyetimiz iyi olduktan sonra sonucun kötü olacağını sanmıyorum.